
Materiały archiwalne związane z osobą Jana Matejki przechowywane w Archiwum Narodowym w Krakowie. Przewodnik - nowa publikacja ANK

„Materiały archiwalne związane z osobą Jana Matejki przechowywane w Archiwum Narodowym w Krakowie. Przewodnik” to książka autorstwa Bożeny Lesiak-Przybył i Aldony Warzechy, wydana przez Archiwum Narodowe w Krakowie. Publikacja przybliży postać Jana Matejki w świetle źródeł historycznych znajdujących się w zasobie naszego Archiwum.

„Materiały archiwalne związane z osobą Jana Matejki przechowywane w Archiwum Narodowym w Krakowie. Przewodnik”, fot. Aldona Warzecha

W 2023 r. przypadają okrągłe rocznice związane z postacią Jana Matejki – 185. urodzin i 130. śmierci tego wielkiego malarza, patrioty, obrońcy zabytków, pedagoga i społecznika. Archiwum przygotowało publikację zawierającą zestawienie materiałów archiwalnych na temat artysty przechowywanych w zasobie Archiwum. Są to źródła przynoszące fakty na temat życia malarza, m.in.: akta metrykalne Matejków, korespondencja, akta szkolne, akta o charakterze ewidencyjnym (spisy ludności, wykazy poborowych), dokumenty własnościowe, fotografie i zbiory ikonograficzne, a także materiały dotyczące twórczości i działalności artysty. W Archiwum zachowało się kilka fotografii J. Matejki, reprodukcje jego zdjęć oraz ok. 20 listów i notatek artysty, w tym korespondencja z malarzem Florianem Cynkiem (1838–1912), Józefem Łepkowskim (1826–1894), c.k. konserwatorem Galicji Zachodniej czy hr. Katarzyną Potocką z Branickich (1825–1907). Odnalezione materiały ukazują rozległe obszary jego zainteresowań i aktywności w różnych dziedzinach życia, w szczególności na polu konserwatorskim, w walce o zachowanie krakowskich zabytków.

Portret Jana Matejki, fot. Walery Rzewuski, ok. 1865 r. (ANK, Zbiór ikonograficzny Jana Augustyna, sygn. 29/673/444)

Rysunek fasady grobowca rodzinnego Matejków, rys. Jan Matejko [?], ok. 1878 r. (ANK, Zbiór ikonograficzny, sygn. 29/671/817)

Z twórczością J. Matejki można zapoznać się przeglądając przechowywane w Archiwum kolekcje i dary, w których znajdują się oryginalne drzeworyty, fotografie oraz reprodukcje prac artysty. Połowa XIX w. to czas odrodzenia się drzeworytu, jako najlepszego sposobu ilustrowania. Prace Matejki były powszechnie wykorzystywane, najpierw w „Tygodniku Ilustrowanym”, następnie m.in. w „Kłosach”. Artysta dbał również o fotograficzne dokumentowanie swojego dorobku, co umożliwiło szerszemu gronu odbiorców zapoznanie się z jego twórczością i prowadziło do jej popularyzacji. Początkowo obrazy Matejki fotografował Walery Rzewuski, od 1872 r. Awit Szubert, a następnie Juliusz Mien. W zbiorach Archiwum znajduje się również bogata dokumentacja fotograficzna twórczości artysty (m.in. prac przy polichromii w kościele Mariackim według jego projektu czy szkice rysunkowe do ikonostasu w kościele grecko-katolickim św. Norberta w Krakowie).

lwonicy w 1226 roku”, [fot. Stanisław Bizański?], ok. 1888 r. (ANK, Zbiór ikonograficzny Jana Augustyna, sygn. 29/673/430)

Fotografia rysunku „Fides”, rys. J. Matejko, [fot. I. Krieger], ok. 1891 r. (ANK, Zbiór ikonograficzny Jana Augustyna, sygn. 29/673/848)

Fotografia obrazu „Portret Marii Klementyny z Sanguszków Potockiej, żony Alfreda”, fot. atelier „Maria”, [ok. 1895–1901] (ANK, Zbiór albumów, sygn. 29/1587/17, fot. 294)

Wyniki kwerendy ujęto w rozdziale 4. Przewodnik podzielonym na pięć grup tematycznych: Życie, Twórczość, Działalność, Dom Jana Matejki oraz Rocznice i obchody. Dodatkem jest wybór zapisów dotyczących artysty zamieszczonych w „Dzienniku” Aleksandry Czechówny (1839–1923), krakowianki aktywnie uczestniczącej w życiu kulturalnym miasta.

Mamy nadzieję, że zebrane archiwalia na temat J. Matejki poszerzą dotychczasowe wiadomości na jego temat, czy wypełnią ewentualne luki źródłowe oraz zachęcą Czytelnika do zapoznania się z oryginalnymi dokumentami związanymi z życiem i działalnością tego wielkiego Polaka. Zapraszamy do lektury.

„Materiały archiwalne związane z osobą Jana Matejki przechowywane w Archiwum Narodowym w Krakowie. Przewodnik”; Bożena Lesiak-Przybył, Aldona Warzecha, Archiwum Narodowe w Krakowie; Kraków 2021.

ISBN: 978-83-959029-5-6

Format 23x23 cm, 258 stron, oprawa twarda

Sprzedaż książki prowadzi Archiwum Narodowe w Krakowie, w cenie promocyjnej -25,00 zł.